

A MODEL FOR DEVELOPING DIGITAL LEADERSHIP OF TEACHER IN SOCIAL 5.0 OF SECONDARY SCHOOL IN THE NORTHEASTERN REGION

Wilawan CHANTOWAT¹, Sikarn PIENTHUNYAKORN¹ and Sumattana HANSURI¹

1 Educational Administration, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand;
wilawan.beer@gmail.com (Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 3 November 2025

Revised: 17 November 2025

Published: 2 December 2025

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) examine the components and needs of teachers' digital leadership in Society 5.0; 2) design and develop a digital leadership model for teachers in Society 5.0; and 3) study the effectiveness of the model in enhancing the digital leadership competencies of secondary school teachers in the northeastern region. This research and development (R&D) study was conducted in three phases: Phase I focused on investigating leadership components and essential needs; Phase II involved model design and development; and Phase III emphasized model evaluation, application, and effectiveness. Research instruments included interviews, a questionnaire on teachers' digital leadership in Society 5.0, and an assessment form. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The findings revealed that the current overall condition of teachers' digital leadership was at a high level, while the desired condition was at the highest level. The prioritized components of need, from highest to lowest, were: digital adaptability, digital literacy and skills, innovative digital learning management, digital vision, learner development for Society 5.0, and digital ethics and responsibility. The developed model for enhancing teachers' digital leadership in Society 5.0 consisted of five elements: principles, objectives, development content, development process, and measurement and evaluation. The effectiveness study showed that through authentic practice and after-action review, teachers' digital leadership demonstrated continuous improvement. The seventh evaluation indicated an excellent level of performance, with a progress rate of 66.12%.

Keywords: Teacher's Digital Leadership, Social 5.0, Secondary Schools

CITATION INFORMATION: Chantowat, W., Pienthunyakorn, S., & Hansuri, S. (2025). A Model for Developing Digital Leadership of Teacher in Social 5.0 of Secondary School in the Northeastern Region. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(12), 13

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิลาวรรณ จันโทวาท¹, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์¹ และ สุมัทนา หาญสุริย์¹

1 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; Wilawan.beer@gmail.com
(ผู้ประพันธ์บทความ)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและความต้องการจำเป็น 2) เพื่อสร้างและพัฒนาแบบ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิผลรูปแบบ ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยแบ่งเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาแบบ ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 แบบประเมินภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับองค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1.1) ความสามารถในการปรับตัวด้านดิจิทัล 1.2) การรู้และมีทักษะดิจิทัล 1.3) การจัดการเรียนรู้ดิจิทัลเชิงนวัตกรรม 1.4) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 1.5) การพัฒนาผู้เรียนในสังคม 5.0 และ 1.6) จริยธรรมและความรับผิดชอบดิจิทัล ตามลำดับ 2) รูปแบบการพัฒนา ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการพัฒนา กระบวนการพัฒนา และการวัดและการประเมินผล และจากประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยหลังการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาประสิทธิผลรูปแบบในการฝึกปฏิบัติจริงและการใช้การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (AAR) พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.80 โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 66.12

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู, สังคม 5.0, โรงเรียนมัธยมศึกษา

ข้อมูลการอ้างอิง: วิลาวรรณ จันโทวาท, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ และ สุมัทนา หาญสุริย์. (2568). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(12), 13

บทนำ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันครูเป็นบุคคลที่สังคมให้ความสำคัญและยกย่อง ครูเป็นบุคคลสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นบุคคลที่ส่งเสริมและสร้างสรรค์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ คุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู แต่เมื่อถึงยุคศตวรรษที่ 21 ครูต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่จากเคยเป็นผู้สอน ผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ผู้แนะแนวทางในการเรียนรู้ ผู้ร่วมเรียน/ผู้ร่วมศึกษา รวมถึงครูต้องมีความเชี่ยวชาญในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้แต่ละแบบ สามารถประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนและบริบทต่างๆ รวมถึงความสามารถในการวิเคราะห์และส่งเสริมความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียน (Multiple Intelligences) ครูยังต้องสามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงความรู้หลากหลายแขนง พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดใจรับการเปลี่ยนแปลง และยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน (พนมนคร มีราดา, 2560: 34) ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความรู้และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารองค์การ โดยเฉพาะภาวะผู้นำดิจิทัลต้องมีวิสัยทัศน์และความสามารถในการส่งเสริมและกระตุ้นให้ตนเองและเพื่อนครูนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการสื่อสาร การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการทำงานภายในองค์กรซึ่งคือโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ของครูและการบริหารจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาและต่อยอดสู่การสร้างสรรค์ผลงาน ผลิตภัณฑ์ หรือนวัตกรรมใหม่ รวมถึงมีความไวเชิงเทคโนโลยีและสามารถประยุกต์ใช้เพื่อสร้างรายได้และการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ดาร์วรรณ ถวิลการ, 2564: 76) ครูในยุคศตวรรษที่ 21 คือ ครูในยุคโลกาภิวัตน์ จะต้องมีความรู้กว้างไกลในเทคโนโลยี โลกสมัยใหม่เต็มไปด้วย IT ครูจะต้องพัฒนาแบบก้าวกระโดดจึงจะทันโลกยุคใหม่ ครูต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากครูสอน หรือ Teacher ไปเป็นครูฝึกหรือ Coach หรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ หรือ Learning Facilitator การศึกษาที่มีคุณภาพ จะต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนไปอย่างสิ้นเชิง และบทบาทของครูอาจารย์ก็ต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง (วิจารณ์ พานิช, 2564: ออนไลน์) สังคม 5.0 นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ โดยเฉพาะในด้านการศึกษาที่ต้องปรับตัวให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ครูในฐานะผู้ขับเคลื่อนการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาองค์ความรู้ที่หลากหลายเพื่อต่อยอดศักยภาพในการสอน โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจและทันสมัย ทั้งนี้ ครูต้องมีความเชี่ยวชาญทางวิชาการควบคู่กับความอ่อนโยนในการอบรมสั่งสอน มีจรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม และจิตวิญญาณความเป็นครู เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในยุคดิจิทัลและปัจจุบัน พบว่า ภาวะผู้นำมีความแตกต่างจากบทบาทการสอนแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญ โดยห้องเรียนที่ประสบความสำเร็จสูงสุดคือห้องเรียนที่ครูสามารถปรับใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน เข้าใจและใส่ใจสภาพปัญหาเฉพาะของผู้เรียน เพื่อให้สามารถดูแลและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565: 23) จากข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ปรากฏให้เห็น พบว่า ภาวะผู้นำของครูในสังคม 5.0 มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากครูต้องเป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ครูยังต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ใหม่ๆ ในศาสตร์ที่ตนเองสอนอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน และจัดการกับความหลากหลายของผู้เรียนในชั้นเรียน รวมถึงพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล (กัญญ์ เพชรภรณ์, 2562: 5) และสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ 2567 ว่าต้องพัฒนาขีดความสามารถของครู และบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี

และนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565: 3) จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) สร้างและพัฒนาแบบแผนการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

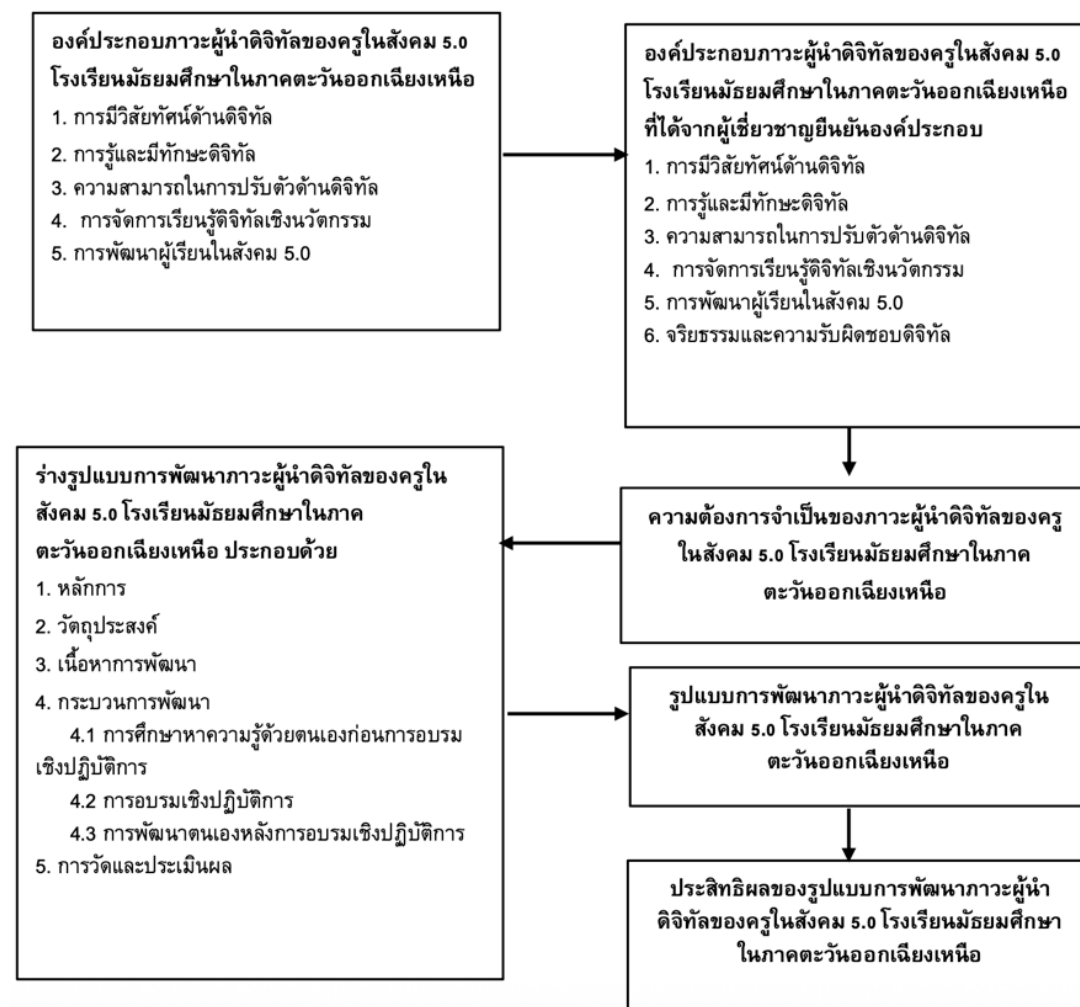
การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมยุคใหม่ ซึ่งผู้นำดิจิทัลควรมีคุณลักษณะสำคัญ เช่น การขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การมีวิสัยทัศน์ การทดลองสิ่งใหม่ การบริหารจัดการความสามารถ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (ปกรณีสกุล, 2561) ดังนั้น ผู้นำดิจิทัลควรมีสมรรถนะด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ และการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กร (ตาวรรณ ธิวการ, 2564) นอกจากนี้ ผู้นำดิจิทัลควรมีความรู้ทางดิจิทัล วิสัยทัศน์ ความสามารถในการทดลอง การเป็นผู้นำอำนวยความสะดวก และการมุ่งเน้นพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง (Tran, 2017) องค์ประกอบสำคัญสามด้านภาวะผู้นำดิจิทัล ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Ordu & Nayir, 2021) จากทั้งหมดหมดที่กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นคุณลักษณะที่ผู้นำการศึกษาในยุคสังคม 5.0 จำเป็นต้องมี เพื่อยกระดับคุณภาพองค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 มีพัฒนาการและแนวคิดที่มุ่งเน้นไปที่ “การปรับบทบาทของครูจากผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปสู่ผู้ร่วมเรียนรู้และผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในสถานศึกษา” โดยครูในยุคดิจิทัลต้องเปลี่ยนบทบาทจาก ผู้สอน มาเป็น หัวหน้าการเรียนรู้ โดยมีบทบาทสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1) ผู้ฝึกสอนหรือผู้ชี้แนะ 2) นักตั้งคำถาม 3) นักออกแบบการเรียนรู้ 4) ผู้จัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 5) นักเทคโนโลยีการศึกษา 6) ผู้ควบคุมคุณภาพ และ 7) ผู้เป็นแบบอย่างที่ดี บทบาทดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าครูต้องมีภาวะผู้นำทางดิจิทัลที่ยืดหยุ่น เข้าใจผู้เรียนรายบุคคล และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2560) นอกจากนั้น แนวคิด “E-Teacher” ที่เน้นครูต้องเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 9 ลักษณะสำคัญ ได้แก่ Experience, Extended, Expended, Exploration, Evaluation, End-User, Enabler, Engagement และ Efficient & Effective ซึ่งสะท้อนถึงภาวะผู้นำของครูที่พร้อมเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ผ่านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 (อ่องจิต เมธยะประภาส, 2560) องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในยุคดิจิทัลมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถในการสอน 2) การมีทักษะและความรู้ดิจิทัล 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนรู้ และ 4) การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี องค์ประกอบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าครูต้องมีทั้ง “ความรู้ด้านวิชาชีพ” และ “ความรู้ดิจิทัล” ควบคู่กัน เพื่อสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัย (ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต, 2564) จะเห็นว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลไม่เพียงเป็นสมรรถนะของครูเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาโดยรวม (รัฐนันท์ รททอง, 2564) นอกจากนั้นแล้ว ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูมิได้จำกัดเฉพาะการใช้เทคโนโลยี แต่รวมถึงการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ดิจิทัล และการมีจิตสำนึกในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมด้วย (วัชรภรณ์ แสงทิพย์, 2565; มนธิรา จันทรเชื้อ, 2566)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 หมายถึง ความสามารถของครูในการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประกอบด้วยความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การรู้และมี

ทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชำนาญ มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมดิจิทัล และมีความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะด้านดิจิทัลที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคสังคม 5.0 ที่มุ่งเน้นการผสมผสานเทคโนโลยีกับศักยภาพของมนุษย์เพื่อสร้างนวัตกรรมและแก้ปัญหาสังคม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยมีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ระยะการศึกษา องค์ประกอบและความต้องการจำเป็น ประชากร คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2568 รวมทั้งสิ้น 36,124 คน จาก 935 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 384 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970: 608) และได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยเลือกโรงเรียนจำนวน 48 โรงเรียน และคัดเลือกครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน รวมโรงเรียนละ 8 คน นอกจากนี้ ในการยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน ระยะการสร้างและพัฒนารูปแบบ ใช้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดเดียวกันกับระยะการยืนยันองค์ประกอบ จำนวน 7 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับระยะที่ 1 เพื่อใช้ในการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ระยะการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใน

สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ปีการศึกษา 2568 (เดือนสิงหาคม 2568) จำนวน 32 คน ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมโครงการพัฒนา โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ เพื่อยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 ใช้เพื่อยืนยันความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และข้อเสนอแนะขององค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2) แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น มีค่าความเชื่อมั่น 0.994 และ 0.989 ตามลำดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.532-0.999 และ 0.393-0.999 ตามลำดับ 3) แบบประเมินรูปแบบการพัฒนา ใช้ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00 4) แบบประเมินตนเองก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00 6) แบบนิเทศและติดตามผลในสถานศึกษาแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบเบื้องต้นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เพื่อยืนยันองค์ประกอบและความเหมาะสมของกรอบแนวคิด 3) สำรวจความต้องการจำเป็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้แบบสอบถาม 4) ยกร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู และตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5) ทดลองใช้รูปแบบกับครูกลุ่มเป้าหมาย 32 คน ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตาม 6) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบด้วยแบบประเมินตนเอง แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบนิเทศติดตามผล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและข้อเสนอแนะ 2) ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครู 3) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) โดยใช้สูตร PNI Modified 4) การประเมินผลรูปแบบ ใช้การเปรียบเทียบคะแนนก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยสถิติ t-test for dependent samples เพื่อทดสอบประสิทธิผลของรูปแบบ และ 5) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจและแบบนิเทศติดตามผล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0

ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0	สภาพที่เป็นจริง	สภาพที่ควรจะเป็น	PNI _(Modified)	ลำดับการพัฒนา
1	การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.13	4.53	0.097	4
2	การรู้และมีทักษะดิจิทัล	4.13	4.57	0.107	2
3	ความสามารถในการปรับตัวด้านดิจิทัล	4.13	4.46	0.114	1
4	การจัดการเรียนรู้ดิจิทัลเชิงนวัตกรรม	4.14	4.58	0.106	3

รูปแบบการพัฒนา	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
เอกสารประกอบการพัฒนา เล่ม 5 การพัฒนาผู้เรียนใน สังคม 5.0	4.60	0.53	มากที่สุด	4.60	0.57	มากที่สุด	4.70	0.57	มากที่สุด	4.66	0.56	มากที่สุด
เอกสารประกอบการพัฒนา เล่ม 6 จริยธรรมและความ รับผิดชอบดิจิทัล	4.57	0.63	มากที่สุด	4.57	0.63	มากที่สุด	4.73	0.63	มากที่สุด	4.69	0.55	มากที่สุด
การประเมินในภาพรวม	4.57	0.61	มากที่สุด	4.57	0.61	มากที่สุด	4.74	0.59	มากที่สุด	4.67	0.54	มากที่สุด
ภาพรวม	$\bar{X} = 4.64$ S.D. = 0.59 มากที่สุด											

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการประเมินรูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 ในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาทั้งหมด ทั้งในส่วนของหลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาการพัฒนาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ การวัดและประเมินผล และคู่มือรูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำครู พบว่า หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการพัฒนา กระบวนการ การวัดและประเมินผล ทั้งในคู่มือและเอกสารประกอบการพัฒนาทั้ง 6 เล่ม มีค่าการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$)

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ที่	องค์ประกอบ	ก่อน		หลัง		เพิ่มขึ้น	ร้อยละ
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$(\bar{X}_2 - \bar{X}_1)$	
1	การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล	3.80	0.91	4.62	0.52	0.82	68.33
2	การรู้และมีทักษะดิจิทัล	3.46	0.86	4.46	0.65	1.00	64.94
3	ความสามารถในการปรับตัวด้านดิจิทัล	3.87	0.89	4.61	0.59	0.74	65.49
4	การจัดการเรียนรู้ดิจิทัลเชิงนวัตกรรม	3.63	0.88	4.50	0.65	0.87	63.50
5	การพัฒนาผู้เรียนในสังคม 5.0	3.65	0.79	4.52	0.61	0.87	64.44
6	จริยธรรมและความรับผิดชอบดิจิทัล	4.35	0.71	4.83	0.39	0.48	73.85
รวมเฉลี่ย		3.79	0.84	4.59	0.57	0.80	66.12

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยหลังการอบรม ($\bar{X}_2 = 4.59$) สูงกว่าก่อนอบรม ($\bar{X}_1 = 3.79$) มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.80 หรือร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 66.12

2) ประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1) มีค่าความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และ 2) ประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาหลังสิ้นสุดการกระบวนการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า หลังสิ้นสุดการกระบวนการพัฒนา โดยการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริงและการใช้การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ครูมี

ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 91.86 ซึ่งผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยพัฒนาการของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0

ภาวะผู้นำครูในสังกัด 5.0	ประเมิน ครั้งที่ 1 ($\bar{X}_1$)	ประเมิน ครั้งที่ 2 ($\bar{X}_2$)	ประเมิน ครั้งที่ 3 ($\bar{X}_3$)	ประเมิน ครั้งที่ 4 ($\bar{X}_4$)	ประเมิน ครั้งที่ 5 ($\bar{X}_5$)	ประเมิน ครั้งที่ 6 ($\bar{X}_6$)	ประเมิน ครั้งที่ 7 ($\bar{X}_7$)	เพิ่มขึ้น ($\bar{X}_7 - \bar{X}_1$)	ร้อยละ ความก้าวหน้า
การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล	3.51	3.98	4.19	4.45	4.79	4.85	4.91	1.40	93.96
การมีความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	3.47	3.88	4.15	4.45	4.73	4.74	4.84	1.38	89.82
ความสามารถในการปรับตัวด้านดิจิทัล	3.47	3.91	4.20	4.41	4.75	4.81	4.88	1.41	91.94
การจัดการเรียนรู้ดิจิทัลเชิงนวัตกรรม	3.51	3.93	4.19	4.51	4.66	4.74	4.81	1.31	87.44
การพัฒนาผู้เรียนในสังกัด 5.0	3.59	3.86	4.13	4.45	4.60	4.67	4.93	1.34	95.04
จริยธรรมและความรับผิดชอบดิจิทัล	3.56	3.98	4.23	4.57	4.77	4.86	4.90	1.34	93.22
รวมเฉลี่ย	3.52	3.92	4.18	4.47	4.71	4.78	4.88	1.36	91.86

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการพัฒนภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อภิปรายผล ได้ดังนี้

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการพัฒนภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) และสภาพที่ควรจะเป็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อนำมาคำนวณค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ องค์ประกอบความสามารถในการปรับตัวด้านดิจิทัล รองลงมาคือ องค์ประกอบความรู้และมีทักษะดิจิทัล องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัลเชิงนวัตกรรม องค์ประกอบการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล องค์ประกอบการพัฒนาผู้เรียนในสังกัด 5.0 และองค์ประกอบจริยธรรมและความรับผิดชอบดิจิทัล ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะน่าจะเกิดจากเครื่องมือและแพลตฟอร์มดิจิทัลมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำครุบางคนยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงหรือไม่คุ้นชินกับการเรียนรู้ออนไลน์ ครูจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันของผู้เรียน การใช้สื่อดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ และเครื่องมือการเรียนรู้ใหม่ๆ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ยืดหยุ่น และตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งครูที่มีความสามารถในการปรับตัวด้านดิจิทัลสามารถใช้ข้อมูลการเรียนรู้ มาวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียนได้ตรงจุด นอกจากนั้นครูจำเป็นต้องทำหน้าที่เป็นต้นแบบด้านการรู้ดิจิทัล สอดคล้องกับ สาธกา ตาลชัย (2567: 49) กล่าวว่า ครูที่สามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยีในการสอนจะสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและทันสมัยให้กับนักเรียนได้พร้อมทั้งช่วยให้ระบบการศึกษามีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังกัด 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการพัฒนา กระบวนการพัฒนา และการวัดและการประเมินผล และจากประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้รูปแบบ

การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 ที่ผู้วิจัยออกแบบมา เป็นรูปแบบการพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากผ่านกระบวนการตามแนวทางการวิจัยและการพัฒนา โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากเอกสารงานวิจัยต่างๆ ของนักวิชาการ นักการศึกษาและนักวิจัย ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้รูปแบบการพัฒนามีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ Dessler (1991: 134) นำเสนอว่าองค์ประกอบของรูปแบบมี 6 ส่วน 1) หลักการของรูปแบบ 2) ความมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหาการพัฒนาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล สำหรับงานวิจัยทางด้านการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกับงานของผู้วิจัย มีดังนี้คือ งานวิจัยของ ขจีรุชดาโอภา (2568: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการพัฒนา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล

ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมผลการประเมินหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการและการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริงและการใช้การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (AAR) หลังการพัฒนาครั้งสุดท้าย ครั้งที่ 7 ($\bar{X} = 4.88$) สูงกว่าครั้งที่ 1 ($\bar{X} = 3.52$) โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.36 หรือร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 91.86 ซึ่งพบว่า การพัฒนาผู้เรียนในสังคม 5.0 มีพัฒนาเพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยมีร้อยละความก้าวหน้า 95.04 ทั้งนี้เพราะในความเป็นจริงแล้ว ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม 5.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้รับการอบรมมีการนำแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้กับชีวิตจริง มีความคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ และมีทักษะที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสังคมยุคดิจิทัลได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ การนี้เทศติดตามโดยตรงผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิชาการ ได้ช่วยส่งเสริมให้ครูได้รับคำแนะนำและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการจัดให้มีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (AAR) ทำให้ครูได้สะท้อนผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในบริบทของตนเอง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพ โดยพิจารณาจากการยืนยันรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน และรูปแบบการพัฒนามีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติชัดเจน รวมทั้งกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 ผู้เข้ารับการพัฒนาร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยความเต็มใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเยี่ยม อีกทั้งวิทยากรเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หลังจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติจบแล้ว ได้ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่องกันจึงทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนายังมีความรู้ความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ และการวัดและการประเมินผล การนี้เทศ ติดตามโดยผู้วิจัยและผู้บริหาร รวมถึงการสรุปผลการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 พิจารณาจากการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถามผู้เข้ารับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 และอีกทั้งผู้เข้ารับการพัฒนายังได้ทำแบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมการพัฒนาอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชลันดา ประยูรเสาวภาค (2568: 131) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระยะที่ 2 การเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริงและการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (AAR) พบว่า การประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิชาการในระยะการปฏิบัติในสถานที่จริงมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยการประเมินครั้งที่ 9 สูงกว่าครั้งที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.93 มีร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 70.6

ข้อเสนอแนะ

- 1) สามารถศึกษาข้อมูลที่ได้นี้ ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป
- 2) ควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โรงเรียนมัธยมศึกษาไปใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาและเป็นการสร้างแนวคิดในเรื่องดิจิทัลให้เกิดผลในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป
- 3) ควรดำเนินการวิจัย รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 ในระดับประเทศ เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับมีความเหมือน หรือต่างกันถ้าเหมือนกันจะได้เป็นการยืนยันข้อค้นพบ ซึ่งจะทำให้ข้อค้นพบที่ได้ น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น
- 4) ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูในสังคม 5.0 โดยใช้รูปออนไลน์ในหลากหลายแพลตฟอร์ม เพื่อให้ครูมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่อื่น สามารถพัฒนาองค์ความรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ 2567*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลญัญ เพชรภรณ์. (2562). *การพัฒนาวิชาชีพครู*. สืบค้นจาก https://eledu.ssru.ac.th/kalanyoo_pe/pluginfile.php/62/mod_resource/content/1/เอกสารประกอบการสอนบทที่%207%20การพัฒนาวิชาชีพครู.pdf.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2565). *แผนกลยุทธ์ กสศ.2565-2567 ปลดล็อกความเหลื่อมล้ำให้เยาวชนร่วมมือ*. กรุงเทพฯ: บั๊กเด็นซ์ สตูดิโอ.
- ขจีณัฐ ดาโอภา. (2568). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชลันดา ประยูรเสาวภาคย์. (2568). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต. (2564). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดาวรรุณณ ถวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัล*. พิมพ์ครั้งที่ 1. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปกรณ ลีสกุล. (2561). *Leadership in Digital Era: ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล*. สืบค้นจาก <https://aj-pakornleesakul.medium.com/leadership-in-digital-era-ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล-5f66d3a5b3fe>.
- พนมนคร มีราดา. (2560). ครูต้องมีลักษณะอย่างไร...ในศตวรรษที่ 21. วารสาร "ศึกษาศาสตร์ มมร" คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 5(2), 23-35.
- พระมาลี กอนอูล. (2568). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในยุคใหม่ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แขวงสะหวันนะเขต แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มนธรา จันทรเชื้อ. (2566). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัฐันท์ รถทอง. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต*. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(11), 230-231.
- วัชรภรณ์ แสงทิพย์. (2565). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ศุภชัย เจียรวนนท์. (2567). ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ยุค 5.0 เชื่อมแนวคิด SI Model. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/environment/1114262>.
- สารกา ตาลชัย. (2567). การพัฒนาครูในยุคดิจิทัล: ทักษะที่จำเป็นและความท้าทาย. *วารสารกวี้นพะเยา*, 1(3), 43-50.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อ่องจิต เมธยะประภาส. (2560). ลักษณะครูในศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก <http://www.slideplayer.mcu.ac.th>.
- Dessler, G. (1991). *Personnel /Human Resources Management*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Ordu, A. P. D. A., & Nayir, F. (2021). What is digital leadership? A suggestion of the definition. *Educational Research*, 12(3), 68-81.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Tran. (2017). *Digital Transformation: The 5 Must-Have Skills for Digital Leaders*. สืบค้นจาก <https://www.inloox.com/company/blog/articles/digital-transformation-the-5-must-have-skills-for-digital-leaders/>.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).